

2004-10-29

Program för forskning och implementering

Bakgrund

Mycket har hänt i och kring flerbostadshusen i Stockholms stad sedan Hus- och hälsa undersökningen genomfördes 1991/92 med enkät om innemiljö och hälsa till 12.667 boende i ett urval av 609 flerbostadshus. Stockholms stad har och har haft olika program för att påverka och förbättra bostadsbeståndet, från ekologisk synpunkt, för att minska energianvändningen och i avsikt att nedbringa andelen människor som drabbas av byggnadsrelaterad ohälsa. OVK, Obligatoriska ventilationskontrollen, har trätt i kraft, kvalitets- och miljöfrågor ställs allt oftare i relation till byggande av nya bostäder och saneringar, ny teknik, material och konstruktioner införs. Kostnadseffektivisering under byggproduktionen spelar en allt större roll samtidigt som man bygger på många olika marktyper som tidigare ansetts mindre lämpliga för bostadsändamål.

Syfte

Projektet syftar till att, tolv år efter Hus- och hälsa undersökningen i Stockholm, genomföra en ny enkätundersökning i flerbostadshus för att få fram ett aktualiserat statistiskt material i samma storleksordning som 1991/92. Den numera validerade¹ Stockholms Innemiljöenkät används även denna gång. Det aktualiserade materialet används sedan för att:

- följa upp de senaste årens utveckling av byggnadsrelaterad hälsa och komfort i flerbostadshus i Stockholms stad i relation till mål i stadens miljöprogram.
- göra ett urval av och datainsamling kring byggnader där de boende har de lägsta respektive högsta besvärshänsen för SBS-symptom och analysera vad som skiljer dessa ”bra” respektive ”dåliga” hus och dess invånare i andra avseenden. Detta kan ge fler förklaringsfaktorer till höga respektive låga besvärshänsen, faktorer som är särskilt viktiga att beakta vid klassning av mindre flerbostadshus.
- utifrån ovanstående dra generella slutsatser om vilka faktorer som har störst betydelse för att minimera andelen riskhus för sjuka hus besvär (SBS), och för att säkra en normenlig komfort och innemiljö.
- föreslå strategier och verktyg, anpassade till producentansvar, som innebär att staten, kommuner, fastighetsägare och boende bättre ska kunna kommunicera om innemiljö kvaliteter i förhållande till energianvändning och därmed styra mot en bättre innemiljö och lägre miljöbelastning i planering, produktion och förvaltning av flerbostadshus.

¹ Engvall K, Norrby C, Sandstedt E. The Stockholm Indoor Environment Questionnaire (SIEQ): A sociological tool for assessment of indoor environment and health in dwellings. Indoor Air 2004;14:24-33.

Projektupplägning

Det övergripande målet med projektet Hälsomässigt Hållbara Hus, 3H-projektet, är att bidra till bättre komfort och minskad risk för hälsoproblem orsakade av inomhusmiljön, framför allt förekomsten av astma, allergi och annan överkänslighet, såsom "sjuka- hus symtom" (SBS).

Projektet har i korthet följande delmål:

1. Bidra till en uppföljning av Stockholms stads Miljöprogram 2002-2006 inom området "Sund inomhusmiljö". Huvudinriktningen i projektet ligger på uppföljning av delmålet 6.1. "*Bostäder ska omfattas av program för arbete med riskfaktorer i inomhusmiljön.*" och då framför allt det under denna punkt formulerade nyckeltalet 6.1.5 *Andelen flerbostadshus som från hälsosynpunkt visat sämre resultat än förväntat vid undersökningar.*
2. Uppdatera referensvärden för upplevd innemiljö och hälsa generellt och med särskild inriktning på att följa upp hälsa och komfort i hus byggda efter 1990.
3. Få kunskap om den praktiska betydelsen av Stockholms stads olika program och styrmedel för sunda flerbostadshus.
4. Karakterisera hälsomässigt "bra", respektive "dåliga" hus.
5. Utveckla och samordna indikatorer och deklARATIONER av innemiljö och energianvändning som gemensamma styrmedel och uppföljningsinstrument för Stockholms stad, andra kommuner, tillsynsmyndigheter och byggherrar.
6. Föreslå informations- och kommunikationsverktyg som underlättar för de boende att påverka sin innemiljö och minimera risker för ohälsa, samt för fastighetsägare att hantera enskilda klagomål på ohälsa, där ansvaret ökat genom införandet av Miljöbalken.
7. Föreslå kostnadseffektiva åtgärder för att förhindra dålig innemiljö och ohälsa. Det sker genom att verktyg tas fram, som möjliggör en bättre samordning av förebyggande insatser mot sjuka hus och genom att goda exempel på sunda hus kan lyftas fram. Frågan om hur en byggnads "innemiljöskuld" kan beräknas, kommer också att diskuteras.
8. Initiera fler fördjupningsstudier, med syfte att identifiera riskfaktorer och orsakssamband för inomhusrelaterad ohälsa.

Huvudstudien planeras pågå i tre år från och med beslutet om total finansiering erhållits, från oktober 2004 till hösten 2007. Arbetets upplägning följer tidsplanen för utvecklingen och uppföljningen av Stockholms stads Miljöprogram. (Mer detaljerad tidplan se bilaga 1)